

DE BAR EN BAR...

Cantabars a Manlleu

Aleix i Nil Cardona

CASAL BOIRA BAIXA

*Adelebrades
prop de la bóta.*

‘Cantar’ i ‘beure’. Dos verbs amb una estreta i ancestral relació. I a casa nostra, com bé podem comprovar a través dels llibres, dels cançoners, de les cançons que ens canta la iaia, etcètera, aquesta ha estat una pràctica ben habitual. Coneguda junta i per separat. Per separat en les corals, cors de Clavé, escolanies –no sé si per a tots els components, la separació de pràctiques...–. I junt en les festes majors, en les tavernes i els bars, en els àpats col·lectius i familiars, vaja, quasi a tot arreu i quasi en tot moment.

Avui, això també passa. Però d’una altra manera. Menys conscient, menys arrelada i nostrada, però també passa en els llocs de festa i en les celebracions. Tothom hem vist –i fet!– com es canta al mig del carrer quan el teu equip de futbol guanya un títol important. I habitualment aquesta manifestació va acompanyada de líquids ben carregats de graus. O en dis-

coteques i sales de festa en què la gent segueix la cançó del moment, ben amarada de potents licors i altres ambientadors. I en els casaments, fins i tot els més alternatius o els més *friquis*, són bons llocs per deixar-se anar; allà les cançons més de moda, més rutinàries, esdevenen lloc de trobada per grups de gent que en comú tenen, per sobre de vincles afectius o familiars, el gust d’esdevenir devoradors de menges adozenades de salons impersonals i calcats els uns als altres. I és que podem estar ben segurs que la nostra condició humana i el nostre origen col·lectiu ens marca de forma indefectible i ens porta a manifestar-nos i a cantar malgrat que hàgim perdut el fil de la nostra vinculació a la terra, als orígens i ens trontolli el sentit social del fet de cantar.

A diferència d’altres pobles, com ara Euskal Herria, Andalusia, Irlanda..., on l’hàbit de cantar en

bars, en colles pels carrers, etcètera és ben comú –i ara, segurament, turístico-identitari–, a casa nostra –com totes les generalitzacions, aquesta també és parcial, malintencionada i poc científica– hem anat desenvolupant comportaments socials més propis de la jovenalla en «l’edat del *pavo*», quan tot fa vergonya si ve dels pares o dels amics més grans o de la canalleta petita, que d’una societat en evolució i contenta d’ella mateixa. Cantar en públic a molts els molesta, per sorollós, per poc cosmopolita, per fer de poble. Si no ho haguérem perdut, potser després de foragitar el tabac dels espais comuns, ens farien foragitar les cantades.

Però, com deia abans, el costum de cantar, malgrat tot, persisteix. I persisteix malgrat les generalitzacions, les modernitats de pa-sucat-amb-oli, les vergonyes infantívoles i la pèrdua d’identitat i referents. I ho fa en els vells, en el

si de les famílies entre mares i fills menuts, en festivals més o menys nostrats a través de trobades de cantadors, en escoles amb mestres esforçats, o en colles de borratxos empedreïts a qui ni fan cas ni poden fer callar. Però també en els joves, adolescents legals i adults vitals.

L'any 1999, la Secretaria General de Joventut de la Generalitat de Catalunya editava, en el marc d'una campanya anomenada «Catalunya jove», un cançonier-cd anomenat *Cançons de taverna*, del Jaume Arnella. El Jaume, en una mena de pròleg que trobem entre els primers fulls del llibre, afirma: «El vi i la cançó, de sempre, han fet molt bona parella perquè estan fortament relacionats; gairebé que l'un demana l'altre. Junts, són capaços de crear un ambient propici perquè les persones ens puguem comunicar millor els nostres sentiments, tant si són d'alegria, com de tristesa o de melangia. Si volguéssim comparar les seves funcions a

les que es donen en els motors, de cotxes o de motos, el vi seria la gasolina, i les cançons, l'oli [...] Darrerament, però, sembla que es beu més que no pas es canta [...]».

Curiosament, i sense que sembli que tingui res a veure directament, dos anys després naixia, a Manlleu (Osona), el Cantabars. Una manifestació festiva que treia a relluir, sense matisos, la relació íntima i viciosa, popular, entre cantar i beure.

Per aquelles dates, en algunes programacions de festes majors de pobles de l'interior del país, es convocaven actes col·lectius que recuperaven el lligam públic entre manifestar-se festivament i consumir alcohol. Així, a Sallent, al Bages, per Carnestoltes fan el Cercatasques. Una cercavila musical que es va aturant en els bars per anar animant el personal a mesura que avança la corrua pels carrers del poble. De fet es tracta de la institucionalització de les entrades i toques dels músics

en els bars dels pobles al llarg d'una cercavila, d'una passada festiva, etcètera, o de la beguda que treien, taverners o veïns, al pas de la gent en els recorreguts festius pels carrers. Ara, però, es tracta d'un acte anunciat en el programa i organitzat pel jovent de la localitat, normalment per jovent inquiet. I del Cercatasques, al Cercabars, a Perafita; al Bicibars, a la Porrugada, de Torelló; al Correbars, de Sabadell; al Patinsbar, de Sant Hipòlit de Voltregà, a la festa dels «quintos», de Sant Hilari Sacalm –com a continuïtat i alternativa a les festes que organitzaven els joves que havien de marxar a la mili–..., fins a arribar a propostes com el Birracrucis, de Taradell, el Birranostum, a Vic, o el Cantabars, de Manlleu, aquests dos darrers amb la incorporació de les cançons. En tots els casos, es tracta de propostes organitzades, on la gent s'inscriu, o compra un talonari de tiquets que bescanvia als bars on es fa parada, o directament es

MOSTRES DE CANT D'ESTIL

Guitarraes i albaes al carrer

Us presentem una formació de músics i cantadors Formats en la música de la nostra Mediterrània.

En els concerts donem a conèixer la saba Del cant tradicional interpretat amb renovades Sonoritats: jotes, fandangos, seguidilles, Cants de batre i bressol, així com el cant d'estil Valencià (l'u, l'u i dos, l'u i dotze i les *albaes*).

Contacte: Josep Aparicio

Tel. 96 363 34 00 mòb. 629 639 189

apacant@terra.es

TRES FAN BALL

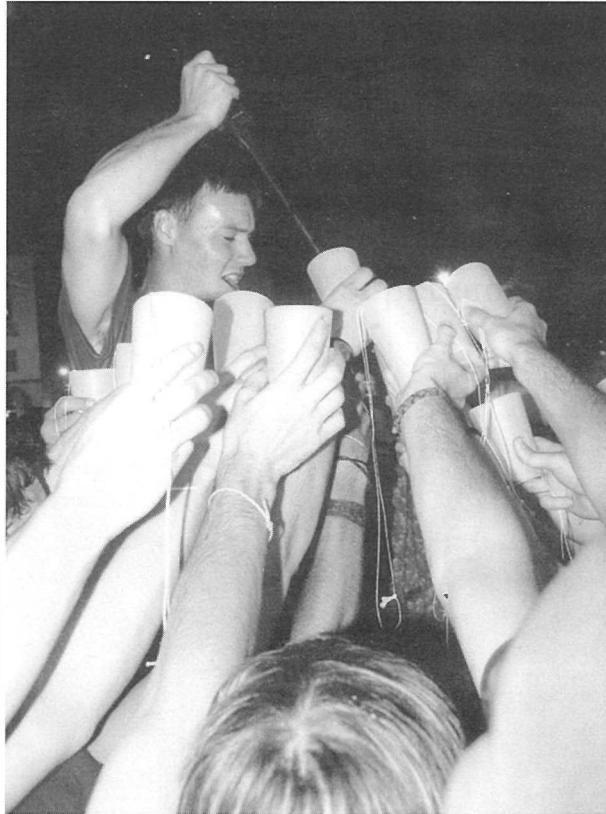
CONTACTES

Vicent 961 592 638

Fabrics 617 333 503

www.tresfanball.com

tresfanball@tresfanball.com

*Fidels devots del vi,
com un sol home.*

compra la beguda estipulada prèviament entre taverners i organitzadors. Samarretes, adhesius, cartells, gots etiquetats per a l'ocasió, són elements complementaris que servirán per promoure la participació i recordar que cal tornar a fer la festa. Es tracta, sens dubte, d'una tradició inventada fa quatre dies, o adaptada i estructurada en paràmetres actuals. Una mena de gran joc de l'oca etílic, que manifesta la sempre difícil acceptació moral de l'alcohol en les activitats festives.

El Cantabars, de Manlleu, que enguany celebrarà la cinquena edició, se'ns presenta amb tots els ingredients –festa d'alcohol i cançons nostrades, originals i adaptades en la lletra, i organitzada popularment pels joves més compromesos de la localitat–. En Miquel Àngel del Amo, en *Miki*, que treballa de monitor de jardineria en un centre de formació ocupacional a Manlleu, és un dels qui van treballar en l'impuls de la proposta i en aquesta breu entrevista ens parla amb coneixement de causa. A més, és membre de la colla de diables El Serpent, de Manlleu, i del casal Boira baixa, també de Manlleu.

Què és això del Cantabars?

És una festa popular manlleuena. Tal i com diu el seu nom, la gent va de bar en bar cantant cançons de taverna i cançons populars dels Països Catalans, començant a la plaça de l'Església del poble, on es lleix, tots plegats, els «10 manaments del bon bevedor», que és el pregó d'inici de la festa i dona pas a encetar les botes i barrils de vi que es duen al llarg de tot el recorregut.

Per què, Cantabars?

Al voltant de la primera Festa Jove, de la Festa Major, ara fa uns quatre anys, va sorgir en fer propostes per fer-ne la programació, amb la idea d'aglutinar el màxim nombre possible de jovent del poble, i recuperar l'ambient de poble, de participació social i els valors culturals a través de la memòria de les nostres cançons populars de sempre. Tot això es feia al si de l'Assemblea de Joves de Manlleu.

Com és que hi introduïu les cançons?

Primerament, per recuperar una mica la nostra identitat a través de la cançó; recuperar aquelles antigues cançons que cantaven els nos-

tres pares i avis i que són tant nostres i que les generacions d'avui en dia, el jovent d'ara, té oblidades o potser no en té ni tan sols coneixença. D'altra banda també és per amenitzar l'ambient. Tot-hom sap que mamar i cantar va molt lligat.

Hi havia algun precedent, a Manlleu, d'una festa d'aquestes característiques?

Fa uns quants anys, el jovent organitzava el Bicibars, i llavors ho havien de fer amb bicicleta. I sense cants.

Com s'organitza el Cantabars?

Els encarregats d'organitza-ho són el membres de la comissió Cantabars, de la Festa-Jove. Aquesta comissió decideix el dia, el recorregut, parla amb els bars per veure com hi col·laboraran, i edita una samarreta –cada any amb logo i un color diferent– que lluiran els participants, que són els qui s'hauran inscrit i pagat una quantitat de diners, que són, juntament amb una ajuda municipal, els que acaben finançant la iniciativa.

Has parlat de la col·laboració de l'Ajuntament, dels bars... i les entitats?

Les entitats col·laboren en l'organització a canvi de propaganda en les samarretes. L'Ajuntament hi fa una aportació econòmica i cedeix la infraestructura necessària per poder-ho fer sense problemes. L'aportació dels bars és important, a través de gots i beure de la seva part. L'altra col·laboració, essencial, és la de la gent, amb la seva participació, cantant, ballant i bevent de bar en bar.

No heu tingut problemes per «fomentar el vici de beure» entre el jovent?

De moment, cap ni un. L'organització del Cantabars va establir la norma de no permetre als menors d'edat de participar de la festa. Però creiem que el vici de beure es fomenta molt més als mitjans de comunicació que no pas al Cantabars.

